

ANALIZA VPRAŠALNIKOV v okviru projekta RIVER SHIELD

Protecting Rivers from Accidental Industrial Pollution - RIVER SHIELD, INTERREG III B CADSES

(Zaščita rek pred onesnaževanjem zaradi industrijskih nesreč)

Regionalni razvojni center Koper – RRA Južna Primorska od maja 2006 sodeluje pri projektu **RIVER SHIELD**. Cilj projekta je izboljšati zaščito voda pred onesnaževanjem zaradi industrijskih in drugih nesreč, s krepitvijo sistema upravljanja s tveganji, izobraževanjem, ustrezno zaščito ter s pomočjo izmenjave dobrih praks. Projekt traja do aprila 2008. Vodilni partner je Regija Vzhodna Makedonija (Grčija).

Ker želimo, da bi projekt prinesel konkretne koristi za naše okolje, smo pripravili vprašalnik ter povabili predstavnike lokalnega okolja k izpolnitvi le-tega. Cilj vprašalnika je bil opredeliti področja posebnega pomena ter interes posameznikov za sodelovanje pri posameznih projektnih aktivnostih.

Vprašalnik smo poslali skupaj z vabilom na informativno srečanje s predstavitvijo projekta RIVER SHIELD cca. 63 – im predstavnikom lokalnega okolja. Srečanja se je sicer udeležilo 29 udeležencev, ki so izkazali zelo velik interes za projekt, vendar smo kljub temu, da smo na srečanju ponovno pozvali udeležence, k izpolnitvi vprašalnika, prejeli samo 6 izpolnjenih vprašalnikov (odziv cca. 10 %). Z izpolnjenimi vprašalniki smo pridobili kar nekaj mnenj in pogledov, nekateri predstavniki pa so svoja mnenja podali kar na informativnem srečanju, kar je razvidno iz zapisnika srečanja.

V prvem delu vprašalnika smo povprašali po podatki o organizaciji / osebi, ki je izpolnjevala vprašalnik ter naloge / odgovornost organizacije na področju varovanja voda pred industrijskim onesnaževanjem, zaradi industrijskih in drugih nesreč ter predpisih, ki so podlaga za njihovo delovanje / pristojnosti.

Podajamo sledeče podatke:

1.

Naziv organizacije/institucije	DRAVA Vodnogospodarsko podjetje Ptuj, d.d.	
Naslov organizacije/institucije	Žnidaričevo nabrežje 11	
Oddelek	Sektor javnih vodnogospodarskih služb, Ptuj	
Kontaktna oseba	Mirjana Fesel	
Kontaktne podatki	Tel.št.:	02/787-50-31, mobi 031-583-124
	Št. Fax:	02/787-50-13
	e-naslov:	mirjana.fesel@vgp-drava.si
	Spletna stran:	www.vgp-drava.si

Pristojnosti in naloge:

Podjetje je bilo s strani Vlade RS izbrano za izvajanje obvezne državne gospodarske javne službe čiščenja gladine celinskih voda ter preprečevanja onesnaženja vodnih in priobalnih zemljišč celinskih voda v primeru izrednega onesnaženja zaradi naravne ali druge nesreče za celotno območje Republike Slovenije.

Predpise, ki so podlaga za njihovo delovanje / pristojnosti:

- Uredba o načinu opravljanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda (Ur.l.RS št. 42/2003, sprem. in dopol. št. 121/04 in 67/05),
- Uredba o koncesiji za opravljanje obveznih državnih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda (Ur.l.RS št. 42/2003, sprem. in dopol. št. 121/04 in 67/05);
- Zakon o vodah (Ur.l. RS št. 67/02, sprem. in dopol. št. 110/02, 2/04, 10/04 in 41/04);
- Pravilnik o vrstah in obsegu nalog obveznih državnih gospodarskih javnih služb urejanja voda (Ur.l. RS, št.57/06);
- Zakon o varstvu okolja ZVO-1 (Ur.l. RS št.41/04).

2.

Naziv organizacije/institucije	Pangea – društvo za varovanje okolja Koper	
Naslov organizacije/institucije	Šmarje 89, 6274 Šmarje	
Oddelek	/	
Kontaktna oseba	Matjaž Primc	
Kontaktne podatki	Tel.št.:	041 920 793
	Št. Fax:	
	e-naslov:	info@pangea-info.org
	Spletna stran:	www.pangea-info.org

Pristojnosti in naloge:

- spremljanje stanja na terenu v sodelovanju z lokalnimi nevladnimi organizacijami, državnimi institucijami in posamezniki;
- ozaveščanje javnosti in opozarjanje te na možnosti pojavljanja nesreč ter na onesnaženost rek in morja;
- organizacija predavanj, okroglih miz, javnih soočenj;
- sodelovanje z državnimi institucijami, podjetji in mediji.

Predpise, ki so podlaga za njihovo delovanje / pristojnosti:

- javni interes: pravica javnosti do objektivne, pravočasne in vsestranske informiranosti.

3.

Naziv organizacije/institucije	DOPPS – Društvo za opazovanje in preučevanje ptic	
Naslov organizacije/institucije	Staničev trg 16, 6000 Koper	
Oddelek	Pisarna Koper	
Kontaktna oseba	Bojana Lipej	
Kontaktne podatki	Tel.št.:	05 626 03 70
	Št. Fax:	05 626 03 69
	e-naslov:	bojana.lipej@dopps-drustvo.si
	Spletna stran:	www.ptice.si

Pristojnosti in naloge:

- koncesija za upravljanje naravnega rezervata Škocjanski zatok;
- območje naravnega rezervata spada v omrežje Natura 2000.

Predpise, ki so podlaga za njihovo delovanje / pristojnosti:

- Zakon o naravnem rezervatu Škocjanski zatok (U. L.RS, št. 20, 13.3.1998);
- Odlok o varstvu in razvoju naravnega rezervata Škocjanski zatok (U. L.RS, št. 30, 30.4.1999).

4.

Naziv organizacije/institucije	MORS, Uprava RS za zaščito in reševanje, izpostava Koper	
Naslov organizacije/institucije	Ferrarska 5b, Koper	
Oddelek	Regijski center za obveščanje	
Kontaktna oseba	Boris Markežič	
Kontaktne podatki	Tel.št.:	05 668 42 04
	Št. Fax:	05 668 43 10
	e-naslov:	reco.koper@siol.net
	Spletna stran:	/

Pristojnosti in naloge:

Opazovanje, obveščanje in alarmiranje ob naravnih in drugih nesrečah ter pojavih in dogodkih pomembnih za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami (operativno-komunikacijske naloge):

- sprejemanje klicev v sili na telefonsko številko 112;
- zbiranje, obdelava ter posredovanje podatkov;
- obveščanje pristojnih organov, organizacij in služb,...;
- izvajanje alarmiranja ob nevarnostih;
- upravljanje sistema radijskih zvez za potrebe zaščite, reševanja in pomoči;
- aktiviranje in koordiniranje aktivnosti enot CZ (civilne zaščite);
- zagotavljanje komunikacijske in informacijske podpore poveljnikom in štabom CZ,...

Predpise, ki so podlaga za njihovo delovanje / pristojnosti:

- Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- Uredba o organizaciji in delovanju sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja.

5.

Naziv organizacije/institucije	KPSS, SOLINE PREDELAVA SOLI D.O.O.	
Naslov organizacije/institucije	Seča 115, 6320 Portorož	
Oddelek	Krajinski park Sečoveljske soline	
Kontaktna oseba	Iztok Škornik	
Kontaktne podatki	Tel.št.:	/
	Št. Fax:	/
	e-naslov:	info@kpss.si
	Spletna stran:	www.kpss.si

Pristojnosti in naloge:

Strokovni sodelavec za naravovarstveni monitoring, kamor poleg monitoringa naravnih vrednot sodi tudi monitoring voda.

Predpise, ki so podlaga za njihovo delovanje / pristojnosti:

- Zakon o ohranjanju narave (ZON), Uredba o Krajinskem parku Sečoveljske soline;
- Koncesijska pogodba med državo in podjetjem Soline d.o.o..

6.

Naziv organizacije/institucije	MESTNA OBČINA KOPER	
Naslov organizacije/institucije	Verdijeva 10, 6000 Koper	
Oddelek	Službo za zaščito, reševanje in civilno obrambo	
Kontaktna oseba	Igor Rakar	
Kontaktne podatki	Tel.št.:	041 520 956
	Št. Fax:	05 66 46 263
	e-naslov:	cz@koper.si
	Spletna stran:	www.koper.si

Pristojnosti in naloge:

Opravljanje strokovno – tehničnih nalog za potrebe zaščite, reševanja in pomoči v občini. Sodelovanje pri oblikovanju sistema zaščite in reševanja, izvajanju priprav, izdelavi ocene ogroženosti, vodenju zaščite, reševanja in pomoči, obveščanju prebivalstva o nevarnostih. Izdelava programov letnih načrtov ter načrtov zaščite in reševanja. Organiziranje, opremljanje in usposabljanje občinskih sil. Priprava občinskih predpisov s področja zaščite in reševanja ter izvajanje nadzora nad delovanjem izvajalcev nalog.

Predpise, ki so podlaga za njihovo delovanje / pristojnosti:

- Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- Zakon o varstvu pred požarom;
- Zakon o gasilstvu;
- Zakon o varstvu okolja;
- Uredba o preprečevanju večjih nesreč in zmanjšanju njihovih posledic;
- Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja;
- Odlok o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami na območju Mestne občine Koper.

S pomočjo drugega dela vprašalnika pa smo analizirali interes glede spremljanja in sodelovanja pri posameznih aktivnostih projekta RIVER SHIELD.

V okviru projekta bodo na podlagi regionalne ocene potencialnih nesreč industrijskega onesnaževanja pri vsakem od sodelujočih partnerjev izvedene spodaj navedene aktivnosti (v tabeli navajamo delež zainteresiranih predstavnikov lokalnega okolja za posamezno aktivnost (delež tistih, ki so se odzvali z vprašalnikom)) Ocenjujemo pa, da je interes veliko večji. :

Aktivnost	Delež
Vzpostavitev in krepitev regionalnih omrežij za preprečevanje in ukrepanje ob nesrečah	33,3 %
Izvedba usposabljanja interesnih skupin na podlagi pripravljenih priročnikov za ukrepanje v primeru nesreč (glede sistema vodenja in poveljevanja ob nesrečah, glede okoljskega monitoringa in ukrepanja ob nesrečah, glede logistike in ukrepov sanacije)	83,3 %
Seznanjanje z izkušnjami pilotne akcije, ki bo izvedena pri vodilnem partnerju – regiji Vzhodna Makedonija: gre za vzpostavitev sistema zgodnjega opozarjanja v primeru nesreč in testiranje predlaganih ukrepov in sistema	16,7 %
Priprava usmeritev za prostorsko planiranje in rabo tal	0
Priprava investicijskih programov za krepitev sistema pri vsakem od sodelujočih partnerjev	0
Promocija, informiranje javnosti o projektu	16,7 %

V zadnjem delu vprašalnika smo analizirali mnenja in poglede anketiranih.

Na vprašanje ali menijo, da predstavljajo industrijske nesreče v njihovem okolju pomembno grožnjo za vode in z njimi povezane ekosisteme jih je 83,3 % odgovorilo pritrdilno, 16,7 % pa negativno.

Tisti, ki so menili, da industrijske nesreče predstavljajo pomembno grožnjo so podali sledeče komentarje:

- poleg večjih obratov predstavlja veliko nevarnost promet z nevarnimi snovmi na vodovarstvenih območjih;
- v Solinah se predeluje živilo sol. Skozi ter ob solinah tečejo vodotoki (Dragonja, Drnica,...), ki se izlivajo v morje – osnova za pridobivanje soli, ki so lahko zelo ogroženi;

- pospešen »tehnološki« razvoj v neposredni bližini naravnega rezervata Škocjanski zatok predstavlja resno (veliko) grožnjo za mnogo redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatov, ki se pojavljajo na območju rezervata;

- obrati na Bivju zagotovo predstavljajo resno grožnjo spodnjemu toku reke Rižane in posledično tudi morju. Bolj kot nesreče pa so vsakdanja grožnja nelegalni izpusti oporečnih vod iz industrijskih in kmetijskih obratov ob Rižani (posamezni industrijski obrati na Bivju, kamnolom (prah), ribogojnica ...). To dokazuje praktično mrtva reka Rižana v spodnjem toku. Zaskrbljujoče je dejstvo, da se s to vodo namakajo polja na Bivju.

Tisti pa, ki so zavzeli negativno stališče pa so menili, da po podatkih s katerimi razpolagajo, v industriji ni prišlo do ekoloških nesreč, ki bi imele dolgoročni vpliv na površinske vode, poudarjajo pa da ne upoštevajo tedenskih namernih izpuščanj čezmerno obremenjenih odpadnih voda v površinske vode, kar se še vedno dogaja. Posledice takšnih obremenjevanj so v okolju zaznavne – t.i. mrtvi predeli vodotokov, sterilno dno vodotokov,...Tudi industrijskih nesreč s trenutnim poslabšanjem kakovosti vode v površinskih voda je bilo zelo malo.

Na vprašanje ali menijo, da zagotavlja sedanji sistem za preprečevanje industrijskih nesreč in njihovih posledic v njihovem okolju primerno zaščito za vodno okolje jih je 33,3 % odgovorilo pritrdilno, 16,7 % negativno, 50 % pa jih je bilo vzdržanih, zaradi neinformiranosti o sistemih zaščite.

Tisti, ki podpirajo sedanji sistem so komentirali:

- ob spremljanju industrijskih nesreč ugotavljajo, da so bili ob nastanku industrijske nesreče v določenem podjetju s strani odgovornih oseb vedno povzeti maksimalni ukrepi za preprečitev onesnaževanja površinskih voda kot tudi okolja.

V nadalje imajo na območju RS vzpostavljen dober pravni red (izvedba in kontrola skladišč za hrambo nevarnih snovi, nadzor nad tehnološkimi postopki, poslovnik za ravnanje z nevarnimi snovmi, v zadnjih letih tudi izdelava ocen tveganj, IPPC direktive,..), s čimer se zagotavlja boljša varnost pred ekološkimi nesrečami v industriji.

- sistem so sicer ocenili kot primeren, vendar menijo, da bi lahko bilo bolje. Zlasti problematično je ukrepanje v primeru take nesreče, saj se pristojnosti križajo ter veliko subjektov se izogiba svojim nalogam. Tako se pojavljajo praznine, ki so lahko nevarne zlasti v času nesreče, ko je potrebno hitro in učinkovito ukrepati.

Predstavniki, ki meni, da sistem ne zagotavlja primerne zaščite ni podal nobenih komentarjev.

Vzdržani pa so izjavili, da s sedanjim sistemom niso dovolj seznanjeni (razen z zakonodajo) oz. da so s sistemom za preprečevanje nesreč seznanjeni na laični ravni, ter sodbo o intervencijski učinkovitosti s tega razloga niso podali. Menijo, da je sistem odkrivanja onesnaževalcev relativno neučinkovit, prav tako pa menijo, da je neučinkovit sistem sankcioniranja le-teh.

